

หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ห่วงจรชีวิตและพฤติกรรม
(ปัจจัยกรรมของชีวิต) เจ้าพนักงานของรัฐ

โดย

นายมีชัย ใ๋น

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐ

สำนักพัฒนาและส่งเสริธรรมาภิบาล

สำนักงาน ป.ป.ช.

กระดาษ ๑ ใบ

เข้าใจชีวิต

➤ ใบเกิด	๑ ใบ	เริ่มต้นชีวิต	
➤ ปริญญาบัตร	๑ ใบ	ต่อสู้ดิ้นรน	ทั้งชีวิต
➤ ใบสมรส	๑ ใบ	ขาดอิสระ	ทั้งชีวิต
➤ บัตรข้าราชการ	๑ ใบ	แก่งแย่งชิงดี	ทั้งชีวิต
➤ คำสั่งแต่งตั้ง	๑ ใบ	วิ่งเต้นวุ่นวาย	ทั้งชีวิต
➤ ธนบัตร	๑ ใบ	ลำบาก	ทั้งชีวิต
➤ ประกาศเกียรติบัตร	๑ ใบ	หลงตัวเอง	ทั้งชีวิต
➤ มรณะบัตร	๑ ใบ	สิ้นสุดชีวิต	

วุฒิภาวะ

ได้มาจากประสบการณ์

ไม่ใช่อายุ

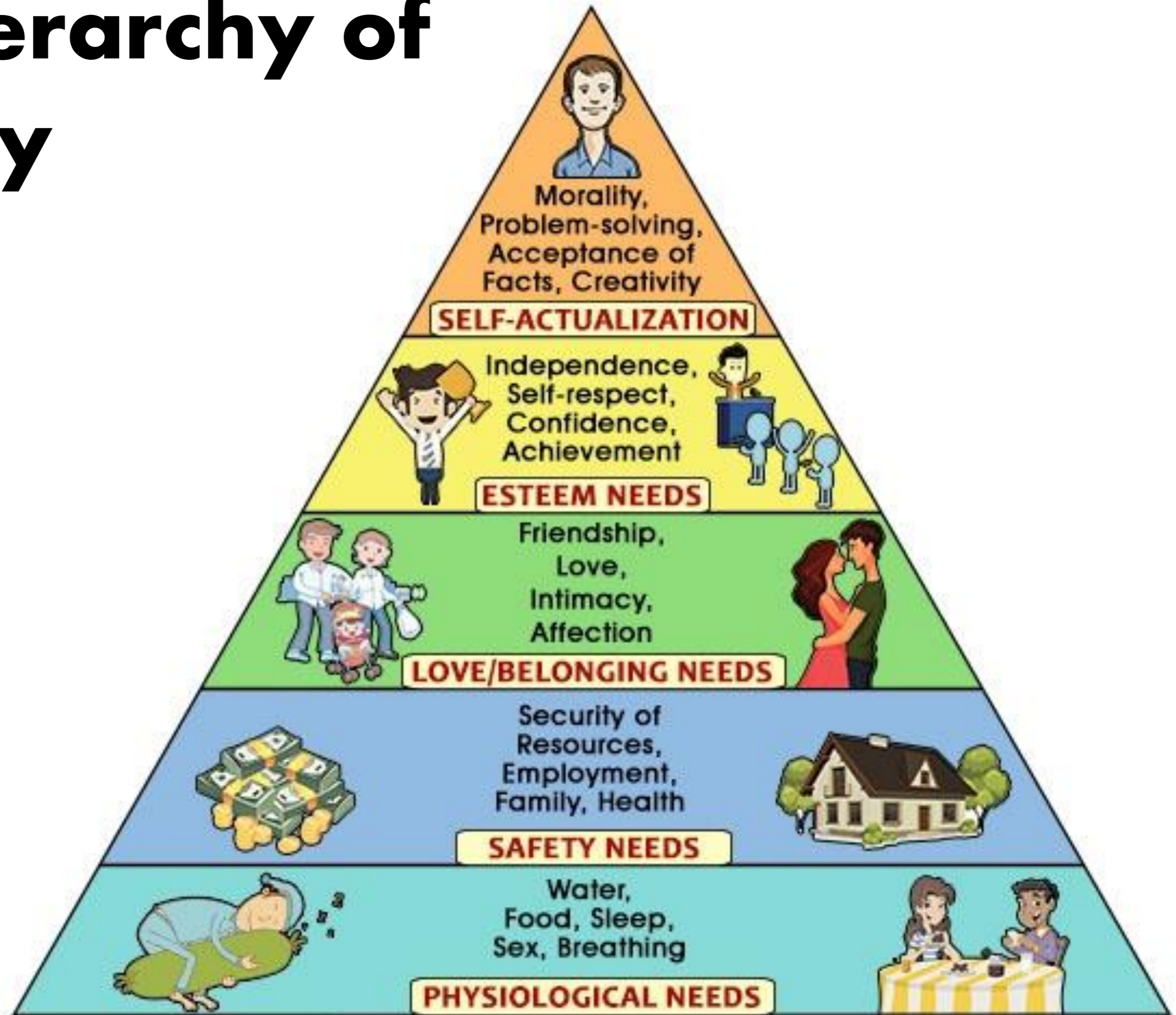
หลักการวิเคราะห์

- ข้อมูลส่วนบุคคล
- ข้อมูลฐานะทางการเงินส่วนบุคคล
- ความเสี่ยงในการทุจริต

วงจรชีวิตของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนตาย

- เกิด/สถานที่เกิด/เพศ/อายุ
- สถานภาพ/โสด/สมรส/บุตร
- พี่น้อง/อาชีพของพี่น้อง /ครอบครัวการประกอบอาชีพ
- การศึกษา/สถานที่ศึกษา
- การประกอบอาชีพ/สถานที่ตั้ง/นายจ้าง/อัตราค่าตอบแทน
- ้วยเกษียณ/เงินออม/เงินลงทุนหลังจากงาน/เลี้ยงหลาน
- ตาย/สถานที่ตาย

Maslow's Hierarchy of Needs Theory

10 รูปแบบ

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
2. การทำธุรกิจกับตัวเอง
หรือเป็นคู่สัญญา
3. การทำงานหลังจาก
ออกจากตำแหน่ง
สาธารณะหรือหลังเกษียณ
4. การทำงานพิเศษ
5. การรู้ข้อมูลภายใน

6. การใช้ทรัพย์สินของราชการ
เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
7. การนำโครงการสาธารณะลงใน
เขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์
ในทางการเมือง
8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อ
ประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง
9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผล
ต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หรือหน่วยงานของรัฐอื่น
10. รูปแบบอื่น ๆ

มาตรา 126 ห้าม เจ้าพนักงานของรัฐทำอะไร ?

(1) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ

(2) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

(3) รับหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะผูกขาดตัดตอนจากรัฐ หรือเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญาดังกล่าว

(4) เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน

มาตรา 127

ห้าม เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการมาตรา126 (4) **ภายใน 2 ปี** นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็น **กรรมการที่ปรึกษา** **ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน** ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือ ตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

โดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อ ประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระ ใน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

มาตรา

128

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจาก “บุพการี สืบสันดาน หรือ ญาติ” ที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุรูป

สาระสำคัญ

ห้าม มิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด **“โดยธรรมจรรยา”** ตาม

หลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว

ไม่ถึงสองปี ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 128

ใช้บังคับกับ เจ้าพนักงานของรัฐทุกคน ทั้งข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ฯลฯ
+ ผู้ซึ่ง พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึง 2 ปี ด้วย

หลัก = **“ห้ามรับ”** ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

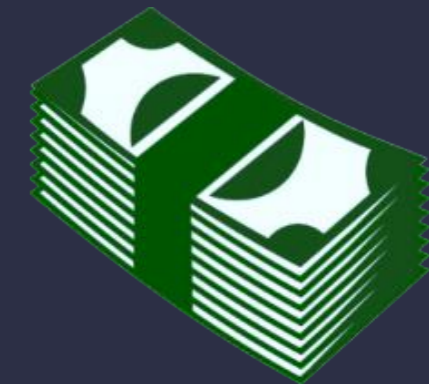

เว้นแต่

- 1) รับตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่นค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเบี้ยประชุม
- 2) จากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุกรม
- 3) รับตามธรรมเนียมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด :
ไม่เกิน 3,000 บาท

บทกำหนดโทษ

126

127

128

129

มาตรา 168

ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับ
ไม่เกิน 60,000 บาท
หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 170

ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน 6 เดือน หรือ
ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 169

ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับ
ไม่เกิน 60,000 บาท
หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ถือเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

กรณีมาตรา 126 วรรค 2 ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐเห็นยินยอม ต้องระวางโทษตาม ม 168 วรรค 2

สรุปสาระสำคัญ เรื่อง การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม

ม. 126

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

- 1 กรรมการ ป.ป.ช.
- 2 ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- 3 เจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด
- 4 คู่สมรสของ 1 - 3

ห้ามดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

- 1 CONTRACT
- 2
- 3
- 4

เป็นคู่สัญญา หรือ มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทที่ใช้เป็นคู่สัญญาทำกับหน่วยงานของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

รับสัมปทาน หรือคงที่ไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

เข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่อยู่

ในฐานะที่ตนเป็นผู้มีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

หรือ เข้าเป็นคู่สัญญาหรือรับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดกีดกัน

- โดยเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะ:
- กรรมการ
 - ที่ปรึกษา
 - ตัวแทน
 - พนักงาน
 - ลูกจ้าง

ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีประสิทธิภาพปฏิบัติหน้าที่ของตน

คู่สมรส

หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยา โดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย

หลักเกณฑ์การอยู่กินกันฉันสามีภรรยา

- ได้ทำพิธีมงคลสมรสหรือพิธีใดก็ตามก่อนตาย
- เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นว่าเป็นสามีภรรยาหรือมีพฤติการณ์ที่รับรู้อย่างชัดเจน
- เคยจดทะเบียนสมรส ต่อมาจดทะเบียนหย่าขาดกัน แต่ยังคงหรือมีพฤติการณ์ที่รับรู้อย่างชัดเจนว่าเป็นสามีภรรยา

การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม

ม. 127

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

- 1 กรรมการ ป.ป.ช.
- 2 ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- 3 ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- 4 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ห้ามดำเนินการใดตาม ม. 126 (4) นับแต่พ้นจากตำแหน่งภายใน 2 ปี

เข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนในฐานะ:

- กรรมการ
- ที่ปรึกษา
- ตัวแทน
- พนักงาน
- ลูกจ้าง

ซึ่งธุรกิจนั้นอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีประสิทธิภาพปฏิบัติหน้าที่ของตน

ม. 126

แตกต่างกันอย่างไร ?

ม. 127

การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม

ม. 128

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

- เจ้าพนักงานของรัฐทุกตำแหน่ง (เจ้าพนักงานของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.)
- ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐยังไม่ถึง 2 ปี

หลักการ
ห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ และห้ามผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว ยังไม่ถึง 2 ปี ด้วย

หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อยกเว้น

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ ในกรณีดังนี้

- 1 มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถรับได้ เช่น เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เบี้ยเลี้ยงไปราชการ เงินปันผลสหกรณ์
- 2 เป็นการรับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติ โดยจะต้องเป็นการให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมตามกฎหมาย
- 3 เป็นการรับ โดยธรรมดาจรรยา

คือ การรับจากบุคคลที่ให้กับในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ รวมถึงการแสดงความคิดเห็น การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

- ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้
- การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป
 - การรับจากผู้ซึ่งมีรายได้ที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาส ไม่เกิน 3,000 บาท

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีมูลค่าเกิน 3,000 บาท

คำอื่น ๆ ที่ใช้แทนการทุจริต ทำงานเคยชินและเห็นเป็นเรื่องปกติ

“เงินแป๊ะเจี๊ยะ”

“เงินใต้โต๊ะ”

“ส่วย”

“ฮั้ว”

“สินน้ำใจ”

• “ค่าดำเนินการ”

• “ค่าอำนวยความสะดวก”

• “ค่าน้ำร้อนน้ำชา”

• “ค่าหัวคิว” หรือ “กินหัวคิว”

• “ค่ารับรอง”

• “ค่าที่ปรึกษา”

• “ค่าธรรมเนียม”(ที่ไม่มีใบเสร็จทางราชการ)

• “ค่าสวัสดิการ”

• “ค่าคุ้มครอง”

✓ “เงินทอน”

✓ “กินตามน้ำ”

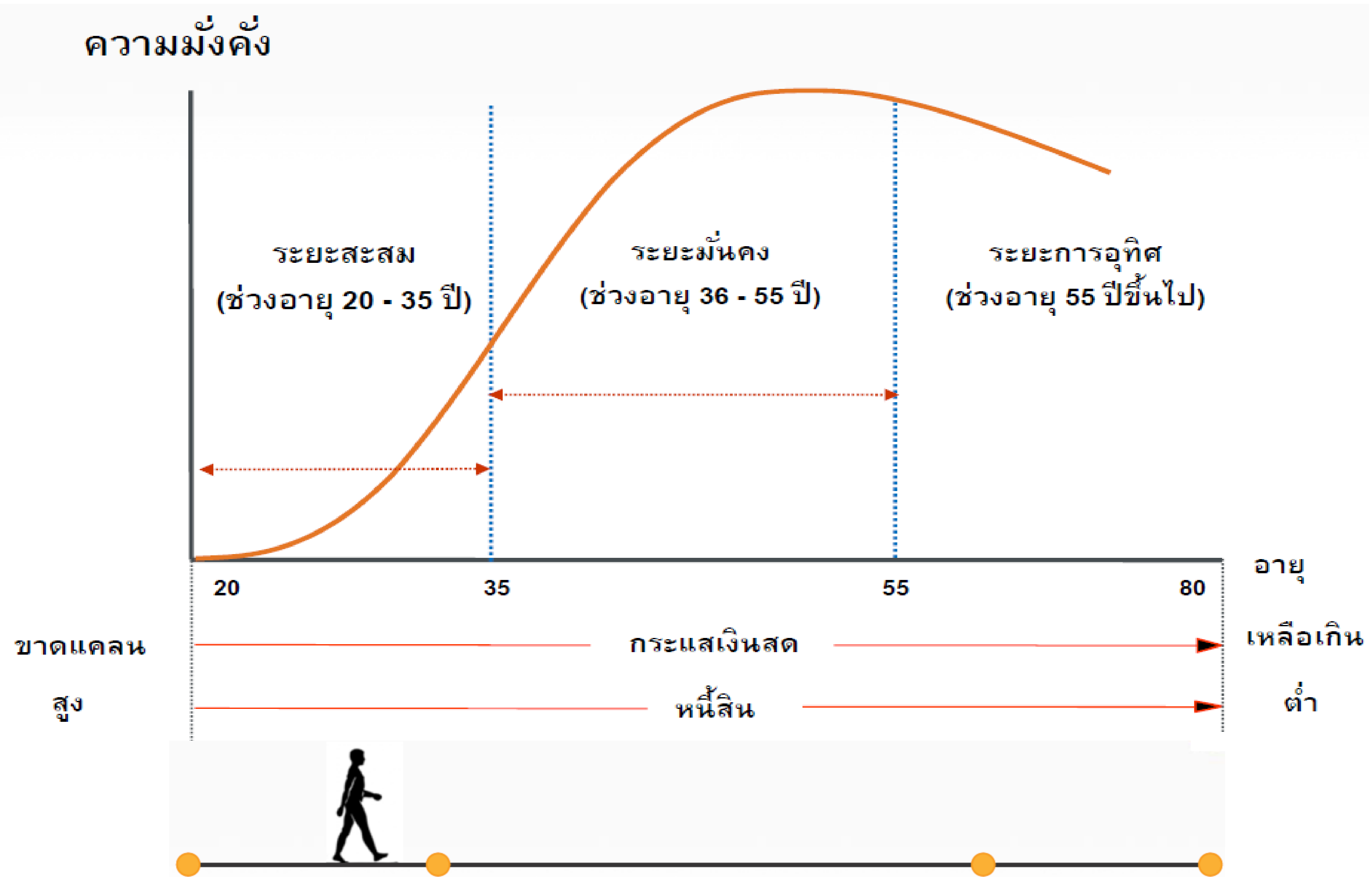
ประเภทคำกล่าวหา	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	เปรียบเทียบปี 2565 กับค่าเฉลี่ย	
					ร้อยละ	จำนวน
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	2,542	2,455	2,443	2,802	▲ 9.43	241.50
จัดซื้อจัดจ้าง	1,675	1,183	1,153	1,869	▲ 27.14	399.00
ยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ	896	785	847	769	▼ -6.07	-55.25
การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/ เลื่อนตำแหน่ง/โยกย้าย/ลงโทษวินัย)	410	458	348	427	▲ 3.96	16.25
ทุจริตในการจัดหางบประมาณ/โครงการ/ เบิกจ่ายเงินในโครงการเป็นเท็จ	345	418	364	328	▼ -9.83	-35.75
เรียกรับสินบน	371	319	328	420	▲ 16.83	60.50
ออกเอกสารสิทธิที่ดิน	275	232	221	171	▼ -23.92	-53.75
รื้อรายผิดปกติ	91	125	85	117	▲ 11.96	12.50
การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับ ประโยชน์ส่วนรวม	157	59	45	123	▲ 28.13	27.00
ฝ่าฝืนจรรยาบรรณ	11	26	87	18	▼ -49.30	-17.50
ผลรวม	6,773	6,060	5,921	7,044	▲ 9.22	594.50

ข้อมูลฐานะทางการเงินส่วนบุคคล

- พฤติกรรมในชีวิต
- ทรัพย์สิน
- หนี้สิน
- รายได้/รายรับ/แหล่งที่มาของเงินได้
- รายจ่าย
- การออม
- การลงทุน
- ความร่ำรวย

ความสัมพันธ์ระหว่างวงจรชีวิต และความมั่งคั่ง

Source: TSI

ก่อนจะรวยต้องอยู่รอดให้ได้ก่อน

Survival Ratio อัตราส่วนความอยู่รอด

$$= \frac{\text{รายได้จากการทำงาน} + \text{รายได้จากสินทรัพย์}}{\text{รายจ่าย}}$$

Survival Ratio ≥ 1 \longleftrightarrow อยู่รอดได้ด้วยตนเอง

ความเป็นไทขั้นต้น คือ การอยู่รอดได้ด้วยตนเอง

ที่มา: หนังสือจัดทัพลงทุน โดย ดร.สมจินต์ ศรไพศาล

รู้ว่ารวย ดูที่ความมั่งคั่ง

Wealth Ratio อัตราส่วนความมั่งคั่ง

$$= \frac{\text{รายได้จากสินทรัพย์}^*}{\text{รายจ่าย}}$$

Wealth Ratio ≥ 1 \longleftrightarrow อิสรภาพทางการเงิน

เป้าหมายสำคัญที่ควรจะต้องตั้งไว้คือ
การมีอิสรภาพทางการเงินในที่สุด

* รายได้จากสินทรัพย์ หมายถึง รายได้จาก เงินฝาก,
หุ้น, ตราสารหนี้, กองทุนรวม, อสังหาริมทรัพย์

ข้อมูลทางการเงินส่วนบุคคล

"...ข้อเท็จจริงทางทรัพย์สิน สิทธิ
เรียกร้อง และหนี้
ที่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ..."

สรุปข้อเท็จจริง

ประวัติบุคคล

ประวัติการทำงาน

รายรับและรายจ่าย

ทรัพย์สินและหนี้สิน

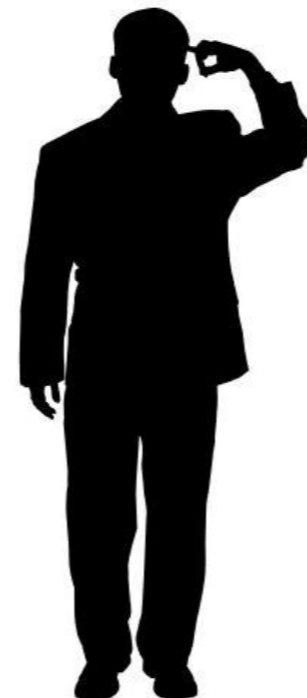
เอกสารหลักฐาน

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน ป.ป.ช.

ฐานะทางการเงิน
ของบุคคล

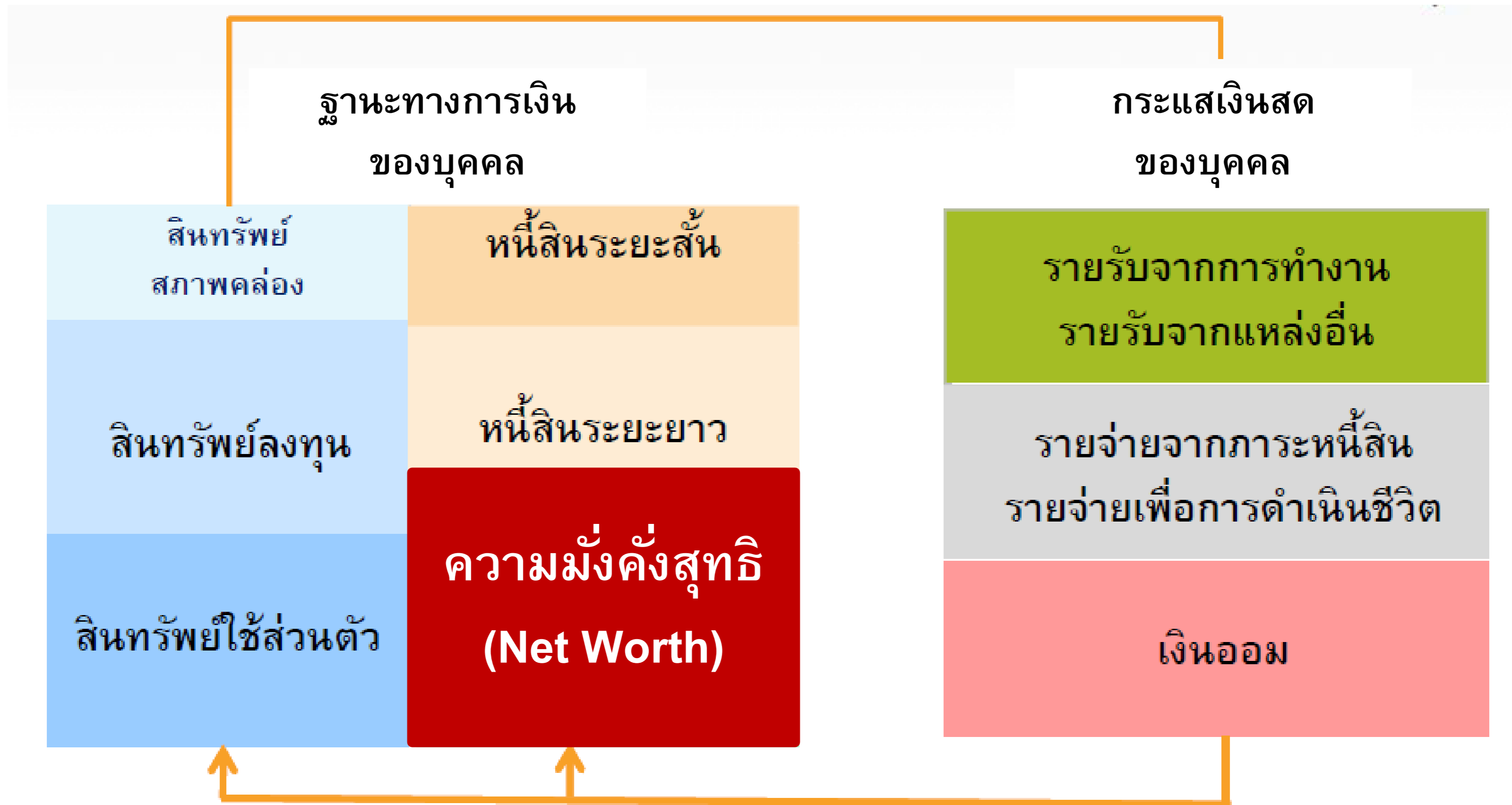
????????

กระแสเงินสด
ของบุคคล

ความสัมพันธ์อย่างง่ายในงบการเงินส่วนบุคคล

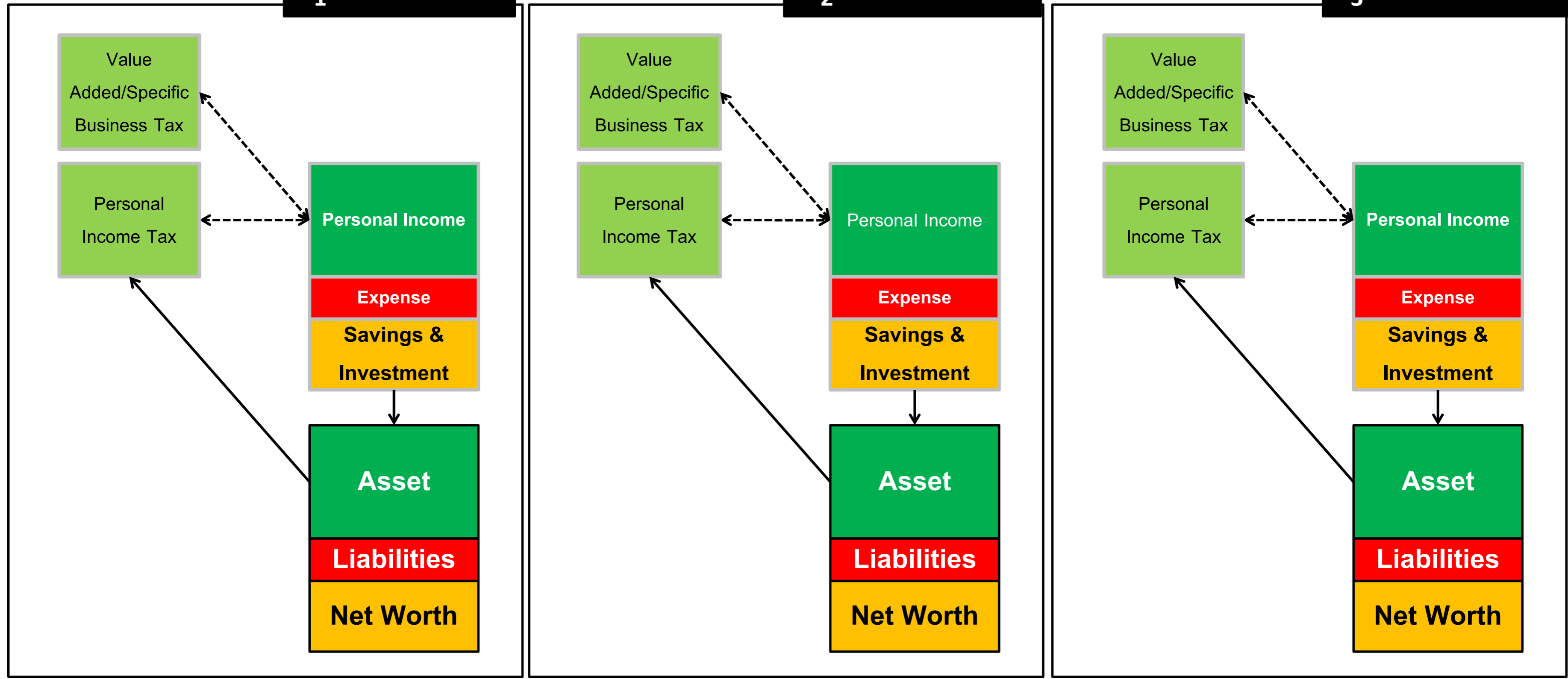
Source: TSI

T₁ เข้ารับตำแหน่ง

T₂ พ้นจากตำแหน่ง

T₃ พ้น/ ครบ 3 ปี

←-----→

ความเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินสุทธิ (Net Worth Increasing)

←-----→

ความเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินสุทธิ

ทรัพย์สิน

รายได้

รายจ่าย

ค่าเพิ่มทรัพย์สินสุทธิ
(Net Worth Increasing)

ความสามารถในการจ่าย
(Ability to Pay)

ฐานะทางเศรษฐกิจ 20

-----→

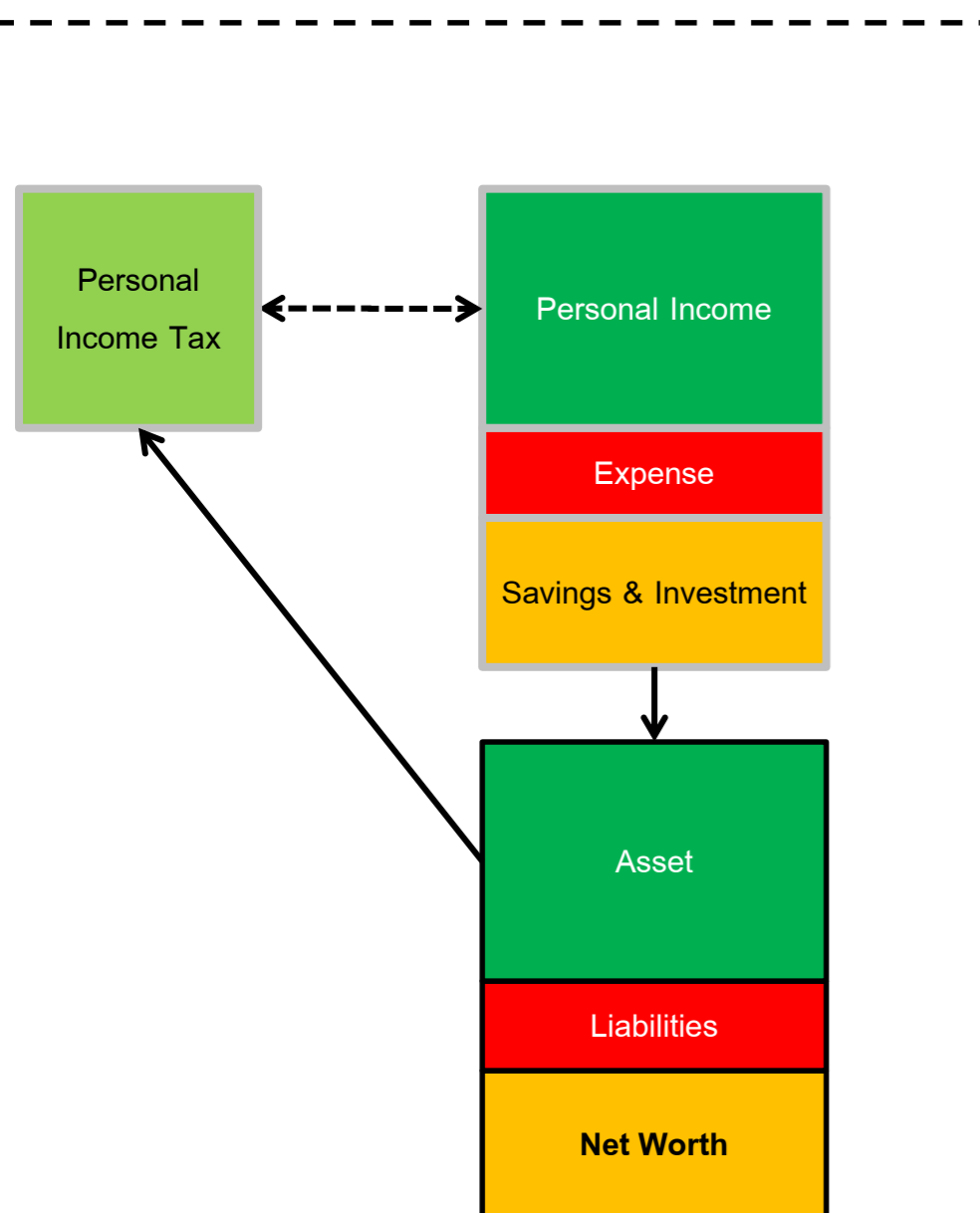
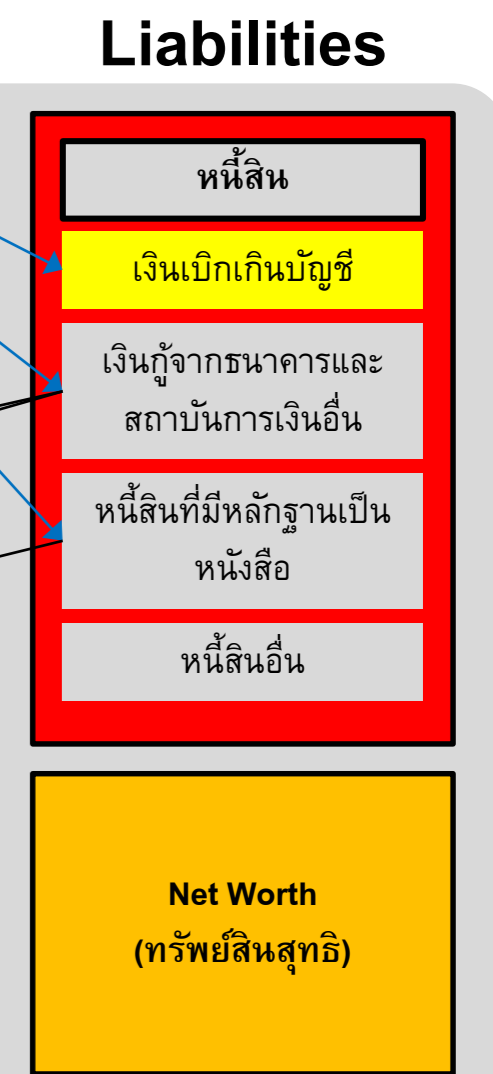
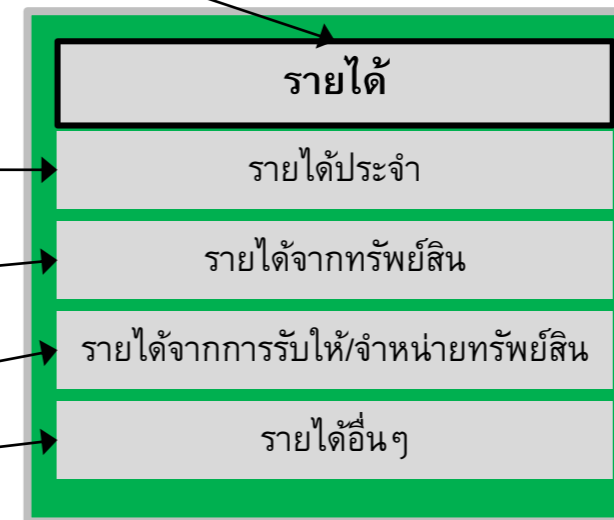
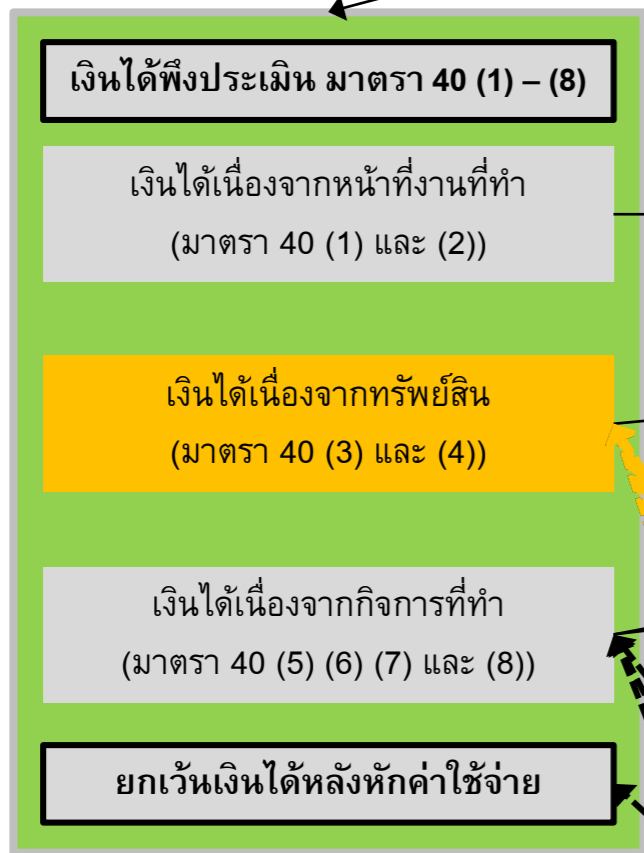
-----→

3 Flow Variable

แหล่งที่มาของรายได้
(Source of Income)

ประวัติบุคคล/ประวัติการทำงาน

2 Flow Variable

1 Cross Section

Savings
Investments
Capital Gain
Capital Loss

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า

- มีทรัพย์สินมากผิดปกติ
- มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ
- มีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ
- ได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

- ❖ รวมทั้งกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติสืบเนื่องจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

การออกรายงานผู้ตรวจสอบ

- รายงานข้อมูลส่วนบุคคล (เจ้าพนักงานของรัฐ)
 - ชื่อ สกุล / อายุ / ที่อยู่อาศัย / สถานภาพ / บุตร / พี่น้อง / อาชีพ / ประวัติการประกอบอาชีพในอดีต
- รายงานฐานะทางการเงินส่วนบุคคล(เจ้าพนักงานของรัฐ)
 - ข้อมูล ประวัติการชำระภาษีเงินบุคคลธรรมดา/นิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - ข้อมูล ทรัพย์สิน/หนี้สิน/ความมั่งคั่ง/รายได้/ค่าใช้จ่าย
 - ข้อมูล การออม/การลงทุน
- วิเคราะห์ และให้ความเห็น เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ว่า
 - เป็นปกติ
 - ผิดปกติ

คำถาม

เป้าหมายของคุณ คือ ?

คุณได้ล่า หาอะไร ?